

Om den framtida läkartillgången

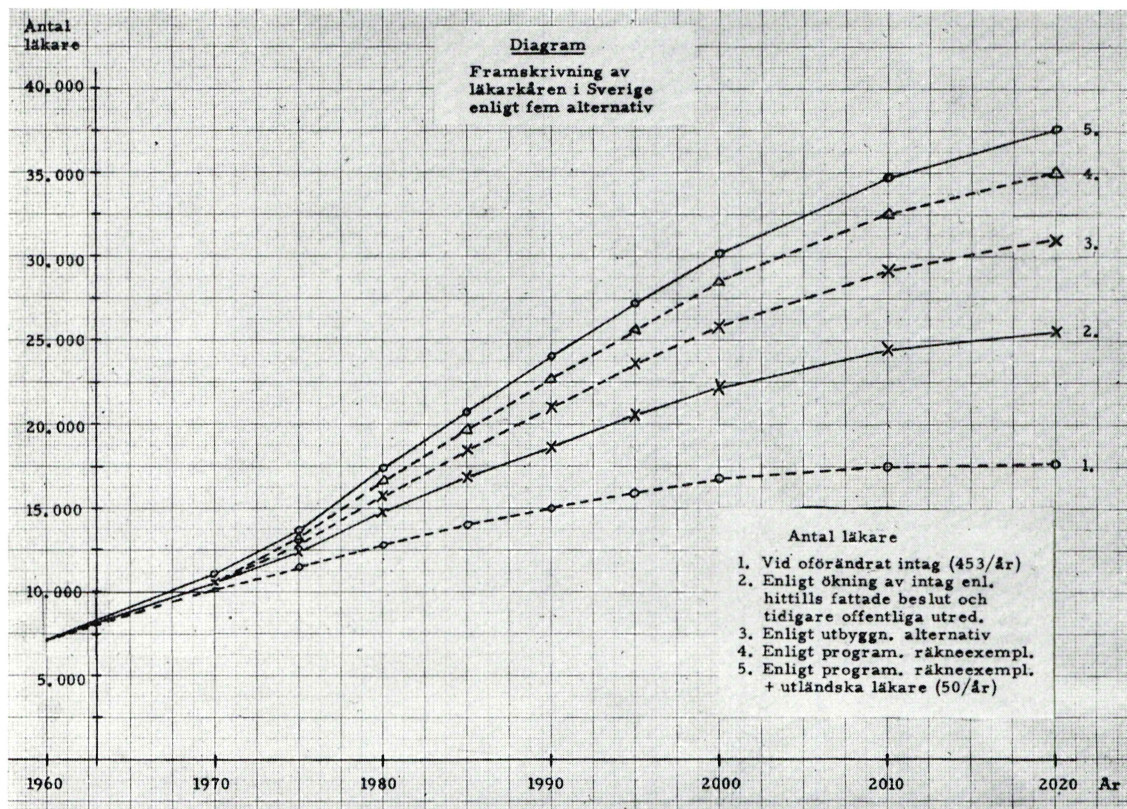
Prognos- och planeringsgruppen inom ecklesiastikdepartementet har i "Promemoria rörande det högre utbildningsväsendets fortsatta utbyggnad" jämte bilagan SOU 1962:55 föreslagit en kraftig utbyggnad av speciellt de spärrade utbildningsvägarna. Läkarförbundets utrednings- och informationsavdelning har beräknat den framtida läkartillgången som följer av olika alternativa intag till medicinsk fakultet. Detta har skett genom en framskrivning av läkarkåren i Sverige till år 2020 enligt fem intagningsalternativ närmare redovisad i läkarförbundets remissvar över prognos- och planeringsgruppens förslag (Sv. läkartidningen nr 11/1963).

Följande förutsättningar har gällt vid framskrivningen. Den åldersfördelning, som legat till grund för framräkningen har varit per den 31/12 1959. Fram t. o. m. 1980 gäller samma antaganden som i läkarprognosutredningen (SOU 1961:8) redovisats på sidorna 55 ff. Efter år 1980 har framräkningen gjorts genom extrapolering av

värdena i tabellerna 4:14 och 4:15 vad gäller proportionen kvinnliga studeranden och avgångsfrekvens. Reduktionskvoter enligt 1959 års dödlighet för män har efter år 1980 använts på den totala åldersfördelningen i 5-årsintervall. Uppdelning på kön är alltså inte gjord. Studietiden antages vara 7 år och legitimationsåldern 27 år. Fr. o. m. 1960 antages en nettoinflyttning av utländska läkare om cirka 50 per år i åldern 30 år. Till ev. åldersspridning har ej hänsyn tagits. Tidigare inflyttade utländska läkare ingår i framskrivningen. Det totalantal läkare som anges nedan skall i princip vara läkare med legitimation eller generell behörighet.

Fem utvecklingskurvor har beräknats. (Se diagram.)

1. Beräknat antal läkare vid resp. års slut vid oförändrat intag av medicine studerande fr. o. m. 1960/61 (453 per år). Utländska läkare inflyttade före 1960 är medräknade.

2. Beräknat antal läkare vid resp. års slut med ökning av intaget av medicine studerande enligt hittills fattade beslut och tidigare offentliga utredningar. (Slutligt intag 678 per år fr. o. m. läsåret 1965/66.)

Ökningen adderas till resp. erhållna värden under 1 och ger kurva 2.

3. Beräknat antal läkare vid resp. års slut med ökning av intaget av medicine studerande enligt prognos- och planeringsgruppens utbyggnadsalternativ. (Slutligt intag 818 per år fr. o. m. läsåret 1968/69.)

Ökningen adderas till resp. värden erhållna under 1 och ger kurva 3.

4. Beräknat antal läkare vid resp. års slut med ökning av intaget av medicine studerande enligt prognos- och planeringsgruppens räkneexmpel, i vilket görs det antagandet att ökning av intaget utöver hittills fattade beslut och tidigare offentliga utredningar sker redan läsåret 1966/67 med ca 250 per år. (Slutligt intag fr. o. m. detta år 918 per år.)

Ökningen adderas till resp. värden erhållna under 1 och ger kurva 4.

5. Beräknat antal utländska läkare med årlig nettoinflyttning på 50 per år fr. o. m. 1960. Resp. värden från 1 och 4 adderas till antalet utländska läkare och ger kurva 5.

Det bör påpekas att utvecklingskurvorna endast gäller under här redovisade förutsättningar.

Det kan vara av intresse att omräkna dessa beräkningar till läkartäthet. Detta har gjorts t. o. m. 1980, då befolkningsframräkning utöver denna tid inte kan anses statistiskt försvarlig.

Tätheten uttrycks i antal invånare per yrkesverksam läkare. (Se tabell.) Till varje alternativ har adderats antal utländska läkare enligt en nettoinflyttning av 50/år.

För omräkning till antal yrkesverksamma läkare för de olika alternativen har samma antaganden gjorts som i läkarprognosutredningens beräkningar (SOU 1961:8). Totalt kan 94 procent av samtliga ej utländska läkare antagas vara yrkesverksamma. Samtliga utländska läkare räknas med.

Enligt befolkningsframräkning utförd vid Statistiska centralbyrån och publicerad i Statistisk tidskrift 9, 1962, torde befolkningen i Sverige åren 1970, 1975 och 1980 vara 7.997.220, 8.276.300 resp. 8.531.500 (avrundat här).

TABELL

Antal invånare per läkare (yrkesverksam).

Alternativ	Läkartäthet år		
	1970	1975	1980
1. 453/år+utl. läkare	800	720	660
2. Enl. hittills fatt. beslut och tid. off. utr.+utl. läkare . . .	790	660	580
3. Enl. utbyggn. alt.+utl. läkare	790	650	540
4. Enl. progr. räkneex.+utl. läkare	790	640	520

Som jämförelse kan nämnas läkartätheten 31/12 1960, vilken har en läkare (yrkesverksam) per 1.050 invånare.

Dessa täthetssiffror är inte exakta. De bygger på kvoter mellan två mått, som båda gäller under förutsättning att vissa antaganden är uppfyllda. Tolkningen av dem måste därför ske med mycket stor försiktighet.

Bertil Mårdberg

Nyhyttan

Kurort och enskilt sjukhem

Storslagen bergslagsnatur — utmärkta promenadvägar — hög och torr barrskogsluft — sjukgymnastik — massage — bad.

Läkare: Med. Dr G. Smårs.

Behandling av invärtes sjukdomar, mag- och tarmsjukdomar, hjärt- och blodtryckssjukdomar, reumatiska åkommor. Konvalescens och rekreation. Prospekt och upplysningar genom rumsbeställningen.

Tel. Järnboås 13.

Postadress: Fack 65, JÄRNBOÅS.